

ZARZĄDZENIE NR 156/2023

REKTORA UNIwersYTETU SZCZECIŃSKIEGO

z dnia 29 grudnia 2023 r.

w sprawie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
w Uniwersytecie Szczecińskim

Na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. W Uniwersytecie Szczecińskim zapewnia się dostępność cyfrową, architektoniczną oraz informacyjno-komunikacyjną osobom ze szczególnymi potrzebami.
2. Przez zapewnienie dostępności zgodnie z ust. 1 rozumie się:
 - 1) monitorowanie stanu dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej;
 - 2) opracowywanie na polecenie Uczelnianego koordynatora ds. dostępności okresowych raportów o stanie dostępności;
 - 3) opracowywanie oraz aktualizowanie deklaracji dostępności stron internetowych i aplikacji mobilnych;
 - 4) przygotowywanie przez Zespół do spraw zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami planu na rzecz poprawy zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

§ 2.

Użyte w zarządzeniu określenia oznaczają:

1. **deklaracja dostępności** – deklaracja dostępności strony internetowej lub aplikacji mobilnej podmiotu publicznego, o której mowa w ustawie o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U z 2023 r. poz. 1440 ze zm.);
2. **dostęp alternatywny** - udostępnienie środowiska fizycznego, usług, technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, innych produktów, transportu itp. w inny sposób niż z uwzględnieniem uniwersalnego projektowania lub zastosowaniem racjonalnego usprawnienia; dostęp alternatywny może polegać w szczególności na zapewnieniu osobie ze szczególnymi potrzebami wsparcia innej osoby, zapewnieniu osobie ze szczególnymi potrzebami wsparcia technicznego (w tym również z wykorzystaniem nowoczesnych technologii) lub wprowadzeniu takiej organizacji Uczelni, która umożliwi realizację potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w niezbędnym zakresie dla tych osób;

3. **dostępność** – właściwość środowiska fizycznego, usług, technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, innych produktów, transportu pozwalająca osobom ze szczególnymi potrzebami na korzystanie z nich na zasadzie równości z innymi osobami, aby umożliwić im niezależne życie i pełny udział we wszystkich sferach życia; dostępność Uczelni dotyczy w szczególności: budynków i ich części (tj. pomieszczeń, przestrzeni komunikacyjnych pionowych i poziomych), przestrzeni publicznej wokół budynków, wyposażenia (tj. meble, sprzęty), elementów organizacji przestrzeni Uczelni (tj. rozmieszczenie mebli i urządzeń m.in. w pomieszczeniach obsługi, w salach dydaktycznych), stron internetowych, aplikacji mobilnych i ich elementów, dokumentów (w tym dokumentów tekstowych, tekstowo-graficznych, dokumentów tworzonych w programach przeznaczonych do tworzenia prezentacji lub arkuszy kalkulacyjnych), narzędzi i systemów informacji oraz komunikacji (w tym systemów ostrzegawczych), innych wykorzystywanych technologii, w tym technologii wspomagających, elementów organizacji funkcjonowania Uczelni (wewnętrzne akty normatywne, procedury, standardy określające rozwiązania organizacyjne, techniczne, technologiczne, edukacyjne, naukowe), innych przedmiotów przeznaczonych do użytku przez osoby fizyczne, obsługi usług świadczonych przez Uczelnię (obejmujących kształcenie i prowadzoną działalność naukową) wydarzeń organizowanych przez Uczelnię, transportu;
4. **dostępność architektoniczna** - właściwość obiektów budowlanych i przestrzeni publicznych, a także procedur określających warunki ich użytkowania, a także zasady ewakuacji oznaczająca możliwość skorzystania z nich przez możliwie najszerszą grupę osób, w możliwie największym stopniu, na zasadach równości;
5. **dostępność cyfrowa** - właściwość obiektów cyfrowych, w szczególności stron i serwisów internetowych, aplikacji mobilnych, a także elementów stron internetowych oraz aplikacji mobilnych, w tym m.in. tekstu, grafiki, wykresów, map, multimediów, animacji, plików, narzędzi do interaktywnego przesyłania danych, a także wszelkich dokumentów oznaczająca możliwość skorzystania z nich, w szczególności z zamieszczonych w nich treści przez możliwie najszerszą grupę osób w możliwie największym stopniu, na zasadach równości;
6. **dostępność informacyjno-komunikacyjna** - zapewnienie możliwości komunikowania się i dostępu do informacji, usług możliwie najszerszej grupie osób, w możliwie największym stopniu, na zasadach równości;
7. **inwestycje** - przedsięwzięcia polegające na:
 - a) nabyciu, budowie, przebudowie, remoncie, rozbiórce, montażu obiektu budowlanego i zagospodarowaniu terenu (inwestycje budowlane),
 - b) nabyciu lub wytworzeniu aktywów trwałych lub wartości niematerialnych, prawnych związanych z obszarem dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej,
 - c) nabyciu lub wytworzeniu innych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych, prawnych o znacznej wartości, przeznaczonych do użytku osób fizycznych, na potrzeby związane z rozwojem Uczelni, w tym procesu kształcenia lub działalności naukowej;
8. **jednostki Uczelni** – komórki i jednostki organizacyjne Uczelni;
9. **Konwencja** - Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169 ze zm.);

10. **koordynator ds. dostępności** – osoba wyznaczona do pełnienia funkcji koordynatora w danej specjalności (np. celem zapewnienia dostępności cyfrowej czy architektonicznej), na podstawie odrębnego zarządzenia Rektora;
11. **obiekty** – budynki i ich części wraz z przestrzenią wokół budynków i ich wyposażeniem, strony internetowe, aplikacje mobilne i ich elementy, narzędzia i systemy informacji oraz komunikacji (w tym systemy ostrzegawcze);
12. **osoba ze szczególnymi potrzebami** - osoba, o której mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U z 2022 poz. 2240 ze zm.), tj. osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami;
13. **osoba z niepełnosprawnością** – osoba, która ma długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną lub w zakresie zmysłów, co może w połączeniu z różnymi barierami utrudniać jej pełny i skuteczny udział w życiu społecznym na zasadzie równości z innymi osobami;
14. **plan** - plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o którym mowa w art. 14 ust. 2 pkt 2) ustawy;
15. **racjonalne usprawnienia** - racjonalne usprawnienia, o których mowa w art. 2 Konwencji stanowiące konieczne i odpowiednie zmiany i dostosowania, nienakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, w celu zapewnienia osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami;
16. **raport** - raport o stanie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Uczelni, publikowany w Biuletynie Informacji Publicznej Uczelni, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy;
17. **technologie wspomagające** - specjalistyczne rozwiązania techniczne, sprzętowe lub programowe używane, aby zwiększyć, podtrzymać lub poprawić możliwości osoby z niepełnosprawnością;
18. **uczelnia** - Uniwersytet Szczeciński z siedzibą w Szczecinie;
19. **uniwersalne projektowanie** - uniwersalne projektowanie, o którym mowa w art. 2 Konwencji, tj. projektowanie: produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, aby były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania;
20. **ustawa** - ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U z 2022 r. poz. 2240 ze zm.);
21. **zespół** - Zespół do spraw zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami powołany na podstawie odrębnego zarządzenia rektora.

§ 3.

1. Koordynacją działań na rzecz dostępności Uczelni zajmuje się zespół.
2. Zespół w celu zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej w Uczelni może zobowiązać każdego pracownika do przedstawienia

informacji na temat dostępności w wybranym obszarze albo zagadnieniu, które jest niezbędne do realizacji zadań zespołu.

3. Za zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej odpowiadają w obrębie powierzonych zadań:
 - 1) kierownicy administracyjnych pionów organizacyjnych;
 - 2) kierownicy jednostek Uczelni;
 - 3) osoby zajmujące samodzielne stanowiska pracy.
4. Podmioty, o których mowa w ust. 3 dążą do zapewnienia dostępności w pierwszej kolejności z uwzględnieniem uniwersalnego projektowania. Jeśli nie jest to możliwe, stosują racjonalne usprawnienia.
5. Jeżeli ze względów technicznych lub prawnych nie jest możliwe zapewnienie dostępności osobie ze szczególnymi potrzebami, w indywidualnych przypadkach możliwe jest stosowanie dostępu alternatywnego, po uzyskaniu akceptacji właściwego koordynatora ds. dostępności. Zastosowanie dostępu alternatywnego każdorazowo wymaga sporządzenia analizy uzasadniającej brak zapewnienia dostępności.
6. W sprawach znajdujących się w zakresie działania więcej niż jednej jednostki Uczelni lub samodzielnego stanowiska pracy rektor wskazuje jednostkę koordynującą działania na rzecz zapewnienia dostępności.
7. W sprawach ewentualnych sporów kompetencyjnych związanych z zapewnieniem dostępności poszczególnych obiektów rozstrzyga rektor.

§ 4.

Działania na rzecz zapewnienia dostępności realizowane są na bieżąco przez jednostki Uczelni albo samodzielne stanowiska pracy, w szczególności poprzez:

- 1) audytowanie poziomu dostępności istniejących obiektów;
- 2) opracowanie planu poprawy dostępności obiektów;
- 3) monitorowanie stanu dostępności obiektów;
- 4) opracowanie procedury dostępu alternatywnego;
- 5) przestrzeganie wytycznych określających zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej;
- 6) planowanie i realizowanie inwestycji w sposób maksymalnie gwarantujący ich dostępność;
- 7) przygotowanie planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności wszystkich obiektów, za które odpowiada i w odniesieniu do których stwierdzono brak zapewnienia dostępności („plan cząstkowy”); jeśli planowana jest zmiana sposobu zapewnienia dostępności obiektu, kierownik jednostki albo osoba zajmująca samodzielne stanowisko pracy Uczelni może ująć w planie cząstkowym także ten obiekt.

§ 5.

1. Pracownicy jednostek Uczelni albo osoby zajmujące samodzielne stanowiska pracy niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni, zawiadamiają zespół o podjętych działaniach na rzecz zapewnienia dostępności oraz efektach tych działań.
2. Każdy obiekt powinien zostać poddany audytowi.

3. Audyt należy przeprowadzić ponownie po dokonaniu zmian mogących wpłynąć na jego dostępność.
4. Wyniki audytu, o którym mowa w ust. 3, zawierają co najmniej następujące informacje:
 - 1) o stanie zapewnienia dostępności obiektu wraz ze wskazaniem sposobu zapewnienia dostępności - uniwersalne projektowanie albo racjonalne usprawnienie;
 - 2) o braku dostępności obiektu wraz z analizą uzasadniającą brak zapewnienia dostępności i przewidywanym terminem jej zapewnienia oraz sposobem;
 - 3) stosowaniu dostępu alternatywnego w przypadku braku zapewnienia dostępności ze wskazaniem na czym on polega.

§ 6.

1. Monitorowanie stanu dostępności obiektów, o którym mowa w § 4 pkt 3 zarządzenia odbywa się w szczególności poprzez:
 - 1) tworzenie planu monitoringu;
 - 2) wyznaczenie obszarów podlegających monitoringowi;
 - 3) ustalenie metod monitoringu;
 - 4) wyznaczenie osób odpowiedzialnych za czynności monitoringowe;
 - 5) analizę zebranych danych;
 - 6) przygotowanie rekomendacji działań na rzecz poprawy dostępności;
 - 7) opracowanie sprawozdania z monitorowania dostępności.
2. Pracownicy jednostek Uczelni albo osoby zajmujące samodzielne stanowiska pracy są obowiązani niezwłocznie do informowania zespołu i właściwego koordynatora ds. dostępności o wszelkich nieprawidłowościach bądź zdarzeniach mogących mieć znaczenie dla sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami.
3. Zespół lub właściwy koordynator ds. dostępności może, w każdym czasie, występować do kierowników jednostek Uczelni oraz osób zajmujących samodzielne stanowiska pracy o przedstawienie informacji lub dodatkowych wyjaśnień dotyczących zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.
4. Zespół lub właściwy koordynator ds. dostępności zawiadamia rektora o wszelkich istotnych nieprawidłowościach w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami wraz ze wskazaniem niezbędnych działań służących ich wyeliminowaniu.

§ 7.

1. Audytor wewnętrzny Uczelni włącza do przedmiotu kontroli wewnętrznej zadania Uczelni, jednostek Uczelni oraz samodzielnych stanowisk pracy w zakresie zapewnienia dostępności, w szczególności oceny stanu realizacji zaplanowanych prac związanych z dostępnością i skuteczności działań mających na celu zapewnienie dostępności.
2. Audytor wewnętrzny Uczelni przedstawia rekomendacje i wnioski mające na celu usprawnienie realizacji zadań w zakresie zapewnienia dostępności.

§ 8.

1. Zespół opracowuje plan, który zawiera analizę stanu zapewnienia dostępności Uczelni oraz planowane działania w zakresie poprawy dostępności, w tym określa w szczególności:
 - 1) zadania do wykonania;
 - 2) planowany termin i sposób zapewnienia dostępności;
 - 3) harmonogram realizacji poszczególnych zadań;
 - 4) przewidywane koszty;
 - 5) odpowiedzialne jednostki Uczelni oraz samodzielne stanowiska pracy.
2. Zespół sporządza plan na podstawie planów cząstkowych przygotowywanych przez jednostki Uczelni albo samodzielne stanowiska pracy i informacji zawartych w raporcie z audytu i sprawozdaniu z monitoringu.
3. Pracownicy jednostek Uczelni oraz osoby zajmujące samodzielne stanowiska pracy na potrzeby opracowania planu i jego wdrożenia, mają obowiązek ścisłego współdziałania z zespołem.
4. Terminy przygotowania planu i jego aktualizacji określa rektor.
5. Rektor zatwierdza plan i odpowiednio jego aktualizację.

§ 9.

1. Zespół przygotowuje raport na formularzu opracowanym przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego. Raport przygotowuje się co najmniej raz na 4 lata.
2. Raport powinien zawierać:
 - 1) szczegółowe informacje w zakresie spełniania przez Uczelnię minimalnych wymagań dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjno-informacyjnej;
 - 2) przypadek zapewnienia dostępu alternatywnego;
 - 3) analizę uzasadniającą brak zapewnienia dostępności.
3. Zespół sporządza Raport na podstawie raportów cząstkowych przygotowywanych przez jednostki Uczelni oraz samodzielne stanowiska pracy, w odniesieniu do obiektów, za które odpowiadają.

§ 10.

1. Zespół opracowuje deklarację dostępności.
2. Za opublikowanie deklaracji dostępności na stronie internetowej i w aplikacji mobilnej Uczelni odpowiada koordynator ds. dostępności cyfrowej.
3. Zespół dokona przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności do dnia 31 marca każdego roku oraz niezwłocznie w każdym przypadku, gdy strona internetowa lub aplikacja mobilna Uczelni podlega zmianom mogącym mieć wpływ na jej dostępność cyfrową.
4. Kierownicy jednostek Uczelni oraz osoby zajmujące samodzielne stanowiska pracy na potrzeby opracowania i aktualizacji deklaracji dostępności mają obowiązek ścisłego współdziałania z zespołem, w szczególności informowania niezwłocznie o planowaniu wprowadzenia na stronie internetowej lub w aplikacji mobilnej Uczelni zmian, które mogą mieć wpływ na ich dostępność.

§ 11.

1. Inwestycje realizowane przez Uczelnię, w szczególności inwestycje budowlane, informatyczne i technologiczne, powinny spełniać wymogi dostępności.
2. Zapewnienie dostępności inwestycji powinno nastąpić, o ile to możliwe, z uwzględnieniem uniwersalnego projektowania.
3. Zastosowanie racjonalnych usprawnień wymaga sporządzenia odpowiedniego uzasadnienia i przedstawienia go do akceptacji zespołu lub właściwego koordynatora ds. dostępności.
4. W przypadku inwestycji dotyczących istniejących obiektów, jeśli ze względów technicznych, technologicznych lub prawnych nie jest możliwe zastosowanie uniwersalnego projektowania ani racjonalnych usprawnień, możliwe jest zastosowanie dostępu alternatywnego. Decyzja o zastosowaniu dostępu alternatywnego musi zostać poprzedzona analizą uzasadniającą brak zapewnienia dostępności i uzyskaniem akceptacji Uczelnianego Koordynatora ds. dostępności.
5. Za zapewnienie dostępności inwestycji odpowiadają kierownicy jednostek Uczelni, którym powierzono planowanie oraz realizację inwestycji. Kierownicy tych jednostek mają obowiązek ścisłego współdziałania z zespołem lub właściwym koordynatorem ds. dostępności. Zapewnienie dostępności Inwestycji powinno obejmować wszystkie elementy procesu inwestycyjnego, w tym:
 - 1) planowanie (tworzenie koncepcji i założeń);
 - 2) projektowanie (opracowywanie projektów, planów, weryfikowanie uwarunkowań, analiza wymagań, procesów biznesowych, wybór rozwiązań, pozyskiwanie wymaganych pozwoleń i zgód);
 - 3) udzielanie zamówień, w tym tworzenie opisu przedmiotu zamówienia, dokonywanie oceny ofert Wykonawców, oceny projektu konkursowego;
 - 4) realizację inwestycji;
 - 5) odbiór inwestycji;
 - 6) przekazanie do użytkowania;
 - 7) eksploatację i utrzymanie, w tym okres gwarancyjny i pogwarancyjny.
6. Każdy etap realizacji inwestycji wymaga uzyskania opinii właściwego koordynatora ds. dostępności pod kątem zgodności ze standardami dostępności.
7. Przez etapy realizacji inwestycji, zgodnie z ust. 6 należy rozumieć:
 - 1) etap planowania,
 - 2) etap projektowania,
 - 3) etap udzielania zamówienia,
 - 4) etap odbioru częściowego i końcowego, w tym przekazania do eksploatacji.
8. Właściwy koordynator ds. dostępności niezwłocznie opiniuje dany etap realizacji inwestycji.
9. W przypadku opinii negatywnej właściwy koordynator ds. dostępności niezwłocznie zawiadamia zespół.

§ 12.

1. Pracownicy jednostek Uczelni odpowiedzialnych za udzielanie zamówień publicznych przeznaczonych do użytku osób fizycznych, podmiotom innym niż publiczne są zobowiązane każdorazowo:
 - 1) uwzględniać w opisie przedmiotu zamówienia i umowie wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom z niepełnosprawnościami i innymi szczególnymi potrzebami w zakresie właściwym dla przedmiotu tego zamówienia;
 - 2) zapewnić dostępność przedmiotu zamówienia z uwzględnieniem uniwersalnego projektowania, chyba że nie jest to uzasadnione charakterem przedmiotu zamówienia.
2. W celu zapewnienia dostępności poszczególnych zamówień publicznych pracownicy jednostek Uczelni merytorycznie odpowiedzialnych za dane zamówienie uzgadniają z właściwym koordynatorem ds. dostępności konieczność uwzględnienia wymagań służących zapewnieniu dostępności, a w szczególności określa:
 - 1) zasadność ustalenia i opisu dodatkowych warunków udziału w postępowaniu umożliwiających ocenę zdolności wykonawcy do należytego wykonania zamówienia zgodnie z zasadami dostępności (w tym wymóg spełnienia przez wykonawców norm zarządzania jakością odnoszących się do dostępności dla osób z niepełnosprawnościami);
 - 2) zasadność ustalenia i opisu dodatkowych kryteriów jakościowych oceny ofert odwołujących do dostępności dla osób z niepełnosprawnościami;
 - 3) sposób ujęcia w treści umowy na realizację zamówienia odpowiednich postanowień służących zagwarantowaniu dostępności przedmiotu zamówienia.

§ 13.

1. Pracownicy jednostek merytorycznych Uczelni odpowiedzialnych za zlecenie lub powierzenie, na podstawie umowy, realizacji zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych są zobowiązane każdorazowo rozważyć określenie w treści umowy warunków służących zapewnieniu dostępności tych zadań osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie dla nich właściwym, o ile to możliwe, z uwzględnieniem uniwersalnego projektowania.
2. Kierownik jednostki merytorycznej odpowiedzialnej za realizację danego zadania publicznego wspólnie z właściwym koordynatorem ds. dostępności, w razie potrzeby ustala wymagania służące zagwarantowaniu dostępności zadania i brzmienie odpowiednich postanowień umownych w tym zakresie.

§ 14.

1. Szkolenia z zakresu zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjno-informacyjnej dla pracowników i współpracowników Uczelni organizuje komórka właściwa do spraw wsparcia osób z we współpracy z zespołem.

2. Kierownicy jednostek Uczelni i osoby zajmujące samodzielne stanowiska pracy zgłaszają zapotrzebowanie na przeprowadzenie szkoleń do Uczelnianego Koordynatora ds. dostępności.

§ 15.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

REKTOR
Tarczyński
prof. dr hab. Waldemar Tarczyński